

เทคนิคการให้คำปรึกษา นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

KHON KAEN UNIVERSITY

โรงเรียนสาริตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Khon Kaen University Demonstration School

เทคนิคการให้คำปรึกษานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คำนำ

ด้วยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นหน่วยงานในสังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีส่วนร่วมในการสนับสนุนพันธกิจของคณะศึกษาศาสตร์ และร่วมผลิตครูมืออาชีพ ซึ่งในวัตถุประสงค์หนึ่งของโรงเรียนคือ เป็นแหล่งให้นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ได้สังเกตการเรียนการสอน สังเกตพฤติกรรมของเด็กและสังเกตการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ โดยโรงเรียนและบุคลากรของโรงเรียนจะมีหน้าที่ร่วมผลิตบัณฑิต จากพันธกิจที่สำคัญดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนได้ให้ความร่วมมือกับคณะศึกษาศาสตร์ และปฏิบัติภารกิจตามที่คณะศึกษาศาสตร์กำหนด เพื่อให้นักศึกษาปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพและมีสมรรถนะทางวิชาชีพครูตามมาตรฐานวิชาชีพครูในข้อบังคับของคุรุสภา ซึ่งผลจากการประเมินพบว่า นักศึกษาปฏิบัติการสอนและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีคุณภาพและได้รับคำชื่นชมจากผู้ที่ได้ร่วมปฏิบัติงานกับนักศึกษาที่ผ่านการฝึกที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์พี่เลี้ยงได้อย่างมีคุณภาพภายใต้ระบบการดำเนินงานของโรงเรียน อนึ่ง เพื่อให้การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพเผยแพร่เป็นประโยชน์ต่อบุคลากรและวงการศึกษา คณะกรรมการด้านการจัดการความรู้ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงได้จัดประชุมเพื่อจัดการองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของบุคลากรที่เกี่ยวกับเทคนิคการให้คำปรึกษา นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้เป็นรูปธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเกิดการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรในองค์กร และเพื่อให้บุคลากรที่จะเข้าปฏิบัติงานเป็นอาจารย์พี่เลี้ยงได้ศึกษาความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมของผู้มีประสบการณ์และแนวทางในการปฏิบัติที่ดี ช่วยให้ประหยัดเวลา อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม มีมาตรฐานและมีสมรรถนะตามหลักเกณฑ์ของคุรุสภา

คณะกรรมการด้านการจัดการความรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1. เทคนิคการให้คำปรึกษานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	1
2. แผนภาพสรุปการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	4
2.1 โครงสร้างระบบบริหารงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	4
2.2 งานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	4
2.3 วิธีดำเนินงานงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 และ 2	5
2.4 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา	5
2.5 แนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน	6
2.6 การปฏิบัติงานอื่น ๆ ในสถานศึกษา	6
2.7 ขั้นตอนการเข้าปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา	7
2.8 ขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	8
3. คณะผู้จัดทำ	9

ความรู้ที่ 1

เทคนิคการให้คำปรึกษานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นสังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีเทคนิคการให้คำปรึกษานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยดำเนินการเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. ระดับคณะ
2. ระดับโรงเรียน
3. ระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้
4. ระดับชั้นเรียน
5. ระดับรายบุคคล

1. ระดับคณะ

1.1 นักศึกษาได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการและมีการสัมมนาก่อนออกปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จากอาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งมีการส่งมอบคู่มือนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และปฏิบัติการสอน นักศึกษาสามารถสอบถามรายละเอียดหรือข้อสงสัยในการฝึกปฏิบัติ นอกจากนี้ นักศึกษายังสามารถสอบถามรายละเอียดหรือขอคำปรึกษาจากศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ โดยผ่านหลากหลายช่องทาง เช่น โทรศัพท์ เฟซบุ๊ก (Facebook)

1.2 นักศึกษาเข้าสะท้อนผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทุกเดือน และเข้ารายงานความก้าวหน้าและรับคำแนะนำการวิจัยจากอาจารย์ที่คณะศึกษาศาสตร์ทุกวันศุกร์

2. ระดับโรงเรียน

2.1 โรงเรียนจัดการปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตนในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาจากคณะผู้บริหาร หัวหน้างานต่าง ๆ โดยชี้แจงข้อปฏิบัติตนในโรงเรียน ขอบข่ายการปฏิบัติงาน การมอบหมายภาระงานสอน ภาระงานประจำชั้น และการปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่โรงเรียนกำหนด รวมทั้งการสะท้อนผลการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาในปีการศึกษาที่ผ่านมา เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ โรงเรียนยังเปิดโอกาสให้นักศึกษาสอบถามเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงาน

2.2 โรงเรียนจัดประชุมคณะกรรมการและอาจารย์พี่เลี้ยงประจำเดือน โดยมีคณะผู้บริหาร หัวหน้างานประสบการณ์วิชาชีพครู เข้าร่วมประชุมและสะท้อนผลจากระดับ 3-5 (กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นเรียน ระดับรายบุคคล) แล้วดำเนินการส่งข้อมูลสะท้อนผล เช่น ปัญหาจากการสอน หรือปัจจัยเสี่ยงต่อการจัดการเรียนการสอนไปยังกลุ่มสาระการเรียนรู้ อาจารย์ประจำชั้น ฝ่ายประกันคุณภาพ

2.3 โรงเรียนจัดประชุมและอบรมให้ความรู้งานต่าง ๆ เช่น งานปกครอง งานวิชาการ งานพัฒนานักเรียน

3. ระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.1 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้แนะนำอาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดการประชุมประจำสัปดาห์ การให้คำปรึกษา การนิเทศ การแนะนำการใช้และดูแลห้องปฏิบัติการ การเบิกวัสดุอุปกรณ์เพื่อจัดทำสื่อการเรียนรู้ การจัดทำเอกสารประกอบการเรียนรู้

3.2 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และอาจารย์ที่มีประสบการณ์หรืออาจารย์ที่เป็นต้นแบบจัดอบรมให้ความรู้ และประชุมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เช่น การวัดและประเมินผล การใช้โปรแกรมตัดเกรด เทคนิคการจัดการเรียนรู้

3.3 คณะกรรมการ PLC แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดประชุมอย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษา โดยมีการสร้างกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

3.3.1 สร้างทีมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (E-PLC Team Set-up)

3.3.2 เลือกบทเรียนเป้าหมายเพื่อการเปิดชั้นเรียน (Open Class Plan-PLC Plan)

3.3.3 ศึกษาบทเรียนเพื่อการออกแบบการสอน (Lesson Study and instructional Design)

3.3.4 การเขียนแผนจัดการเรียนรู้และการเตรียมสื่อการสอน (Lesson Plan and Instructional Media Production)

3.3.5 ปฏิบัติการเปิดชั้นเรียน (Open Classroom) และการสังเกตชั้นเรียน (Classroom Observation)

3.3.6 การสะท้อนผลการสอนหลังการสอน (After Class Reflection)

4. ระดับชั้นเรียน

4.1 อาจารย์ที่เลี้ยงกำหนดให้นักศึกษาสังเกตการจัดการเรียนรู้จากอาจารย์ที่เลี้ยงทุกครั้ง ใน 2 สัปดาห์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะได้เรียนรู้จากอาจารย์ที่มีประสบการณ์ เช่น การคุมชั้นเรียน เทคนิคการจัดการเรียนรู้ จิตวิทยาการเรียนรู้ หากให้นักศึกษาจัดการเรียนรู้โดยไม่สังเกตการณ์จัดการเรียนรู้จากอาจารย์ที่เลี้ยง อาจส่งผลให้จัดการเรียนรู้ไม่เกิดประสิทธิภาพ

4.2 นักศึกษาเรียนรู้การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับอาจารย์ที่เลี้ยง โดยให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ซึ่งกำหนดให้นักศึกษาออกแบบ แผนและส่งแผนการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน เพื่อรับฟังคำแนะนำและแก้ไขแผนการจัดการ เรียนรู้ก่อนนำไปใช้ หากนักศึกษาไม่ส่งแผนการจัดการเรียนรู้ตามกำหนด อาจารย์ที่เลี้ยงจะไม่อนุญาตให้ ปฏิบัติการสอน

4.3 อาจารย์ที่เลี้ยงให้คำปรึกษาคำแนะนำ ดูแลอย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมออย่างต่อเนื่องทุกวันหรือทุกครั้ง หลังจากการเรียนการสอน

4.4 อาจารย์พี่เลี้ยงเป็นต้นแบบที่ดีและเป็นທີ່ปรึกษาในการทำวิจัย เป็นที่ปรึกษาปัญหาส่วนตัวที่เกิดในระหว่างการปฏิบัติการสอนหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และให้กำลังใจนักศึกษา

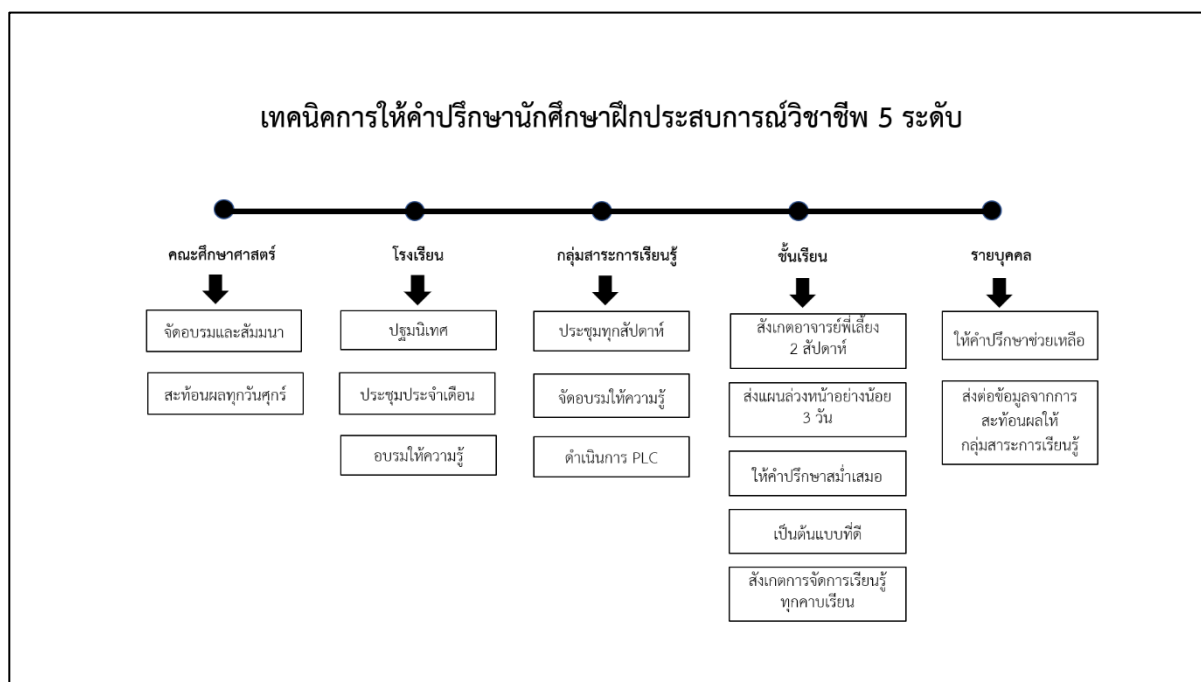
4.4 อาจารย์พี่เลี้ยงสังเกตการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาในทุกคาบเรียน เพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ แกไขสถานการณ์การสอนที่คลาดเคลื่อนจากความคิดรวบยอดและเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาให้สมบูรณ์มากที่สุด

5. ระดับรายบุคคล

5.1 นักศึกษาสะท้อนผลกับอาจารย์พี่เลี้ยง หากมีนักศึกษาที่มีความสามารถหรือสมรรถนะพิเศษ โรงเรียนจะส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพและแสดงความสามารถเต็มตามศักยภาพ ส่วนนักศึกษาที่พบอุปสรรคในการทำงาน อาจารย์และผู้บริหารให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือเป็นรายบุคคล และส่งต่อข้อมูลไปยังคณะศึกษาศาสตร์

5.2 อาจารย์พี่เลี้ยงนำผลสะท้อนและผลการประเมินส่งต่อให้ระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้

จากเทคนิคการให้คำปรึกษานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ความรู้ที่ 2

แผนภาพสรุปการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นสังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ดำเนินการจัดทำแผนภาพสรุปการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นับว่าเป็นอีก 1 เทคนิคที่เป็นสื่อช่วยให้นักศึกษาเข้าใจการปฏิบัติงานได้ง่าย แผนภาพมีความชัดเจน มีความสะดวกต่อการดำเนินงาน ดังแผนภาพที่แสดงต่อไปนี้

วิธีดำเนินงาน งานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 และ 2

การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน

สำหรับนักศึกษาปฏิบัติการสอน

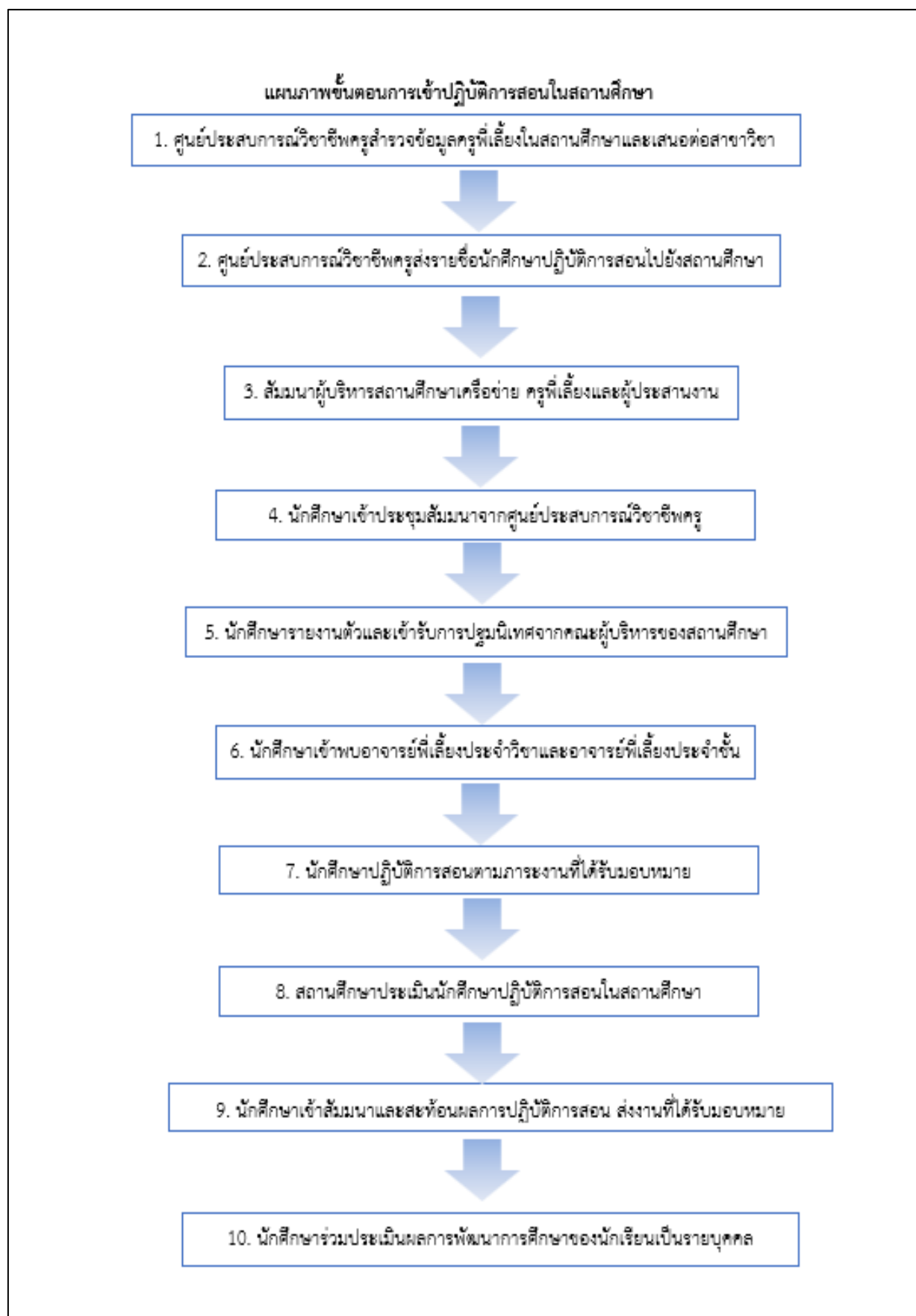
การปฏิบัติงานอื่น ๆ ในสถานศึกษา

งานประจำชั้น

- ❖ กำกับดูแลนักเรียน เช็ชื้อเข้าแถว กิจกรรมโฮมรูม
- ❖ ประสานงานกับอาจารย์พี่เลี้ยงประจำชั้นในการติดตามพฤติกรรมของนักเรียน
- ❖ ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- ❖ คอยดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชั้นเรียน
- ❖ เป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียน

งานฝ่ายต่าง ๆ

แผนภาพขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1. ศูนย์ประสบการณ์วิชาชีพครูจัดส่งรายชื่อนักศึกษาให้โรงเรียน เพื่อแต่งตั้งครูพี่เลี้ยง

2. นักศึกษาเข้าฟังการบรรยายงานวิชาการ งานพัฒนานักเรียนจากคณะผู้บริหาร และงานประจำชั้นจากอาจารย์ผู้ประสานงาน

3. นักศึกษาเข้าพบอาจารย์พี่เลี้ยงและสังเกตชั้นเรียน ระยะเวลาประมาณ 2 สัปดาห์

4. นักศึกษาปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและบันทึกความรู้ลงในเล่มคู่มือ

5. นักศึกษารับการประเมินและส่งเล่มคู่มือให้กับศูนย์ประสบฯ

คณะผู้จัดทำ

1. ศ.ดร.สุมาลี	ชัยเจริญ	ที่ปรึกษา
2. ผศ.ดร.ประภฤติยา	ทักษิโณ	ที่ปรึกษา
3. นางสาวปิ่นธนา	ศุภดล	
4. นางจันทร์จิรา	สายแสง	
5. นางนวลพรรณ	เพียงเกษ	
6. นางนุชนาฏ	เนสุสินธุ์	
7. นายพิชา	ชัยจันดี	
8. คณาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น		
9. นางสาวมัทนา	บัวศรี	
10. นายอาทิตย์	ขวัญเขียน	
11. นางสาวจริญญา	สีเขียว	

ออกแบบปก: นางสาวดวงกมล เสนจันทร์ฉมิไชย